

<https://verktygsladanhbq.se>

Tobak faktakluring (historik, miljö & rökförbud)

Pedagogmaterial

Årskurs: åk 6 - 9

Lektionslängd: ca 30 - 40 min

Innehåll: Tobak

Instruktion:

1. Dela ut ett faktablad till varje elev.
2. I deras faktablad saknas vissa ord, för dig är de gulmarkerade.
3. Eleven ska sätta in rätt ord i tomrummet, orden finns samlat på pappret.
4. När eleverna är klara, gå igenom texten tillsammans.
5. Om du vill fördjupa dig i texten, se källa.
6. Fortsätt med diskussionsfrågorna, instruktioner finns under övningen.

Övning 1

Redan 400 år före Kristus lär indianerna ha använt tobak. Tobaken användes på många olika sätt, oftast i samband med religiösa ceremonier eller svära lojalitet inför strid. Europas befolkning började inte använda tobak förrän Christoffer Columbus återvände från Amerika slutet av **1400-talet**. När tobaken kom till Europa användes den främst till medicinskt bruk, med skiftande resultat och som njutningsmedel. Inte förrän mitten av 1900-talet varnade vetenskapen om alla **hälsorisker** med tobak. Idag finns det mycket forskning på hur farlig tobak är för människan och vår **miljö**.

Tobaksplantan är en giftig **växt** som besprutas med insektsdödande medel för att överleva. Besprutningen är mycket giftig för människor, djur och naturen. Flertalet av dem som arbetar på tobaksodlingarna har inte kunskap om dess farligheter eller tillräcklig **skyddsutrustning**. Ofta förekommer **barnarbete**. För att framställa tobak behövs oftast träd vilket medför att 11,4 miljoner ton träd fälls varje år, vilket motsvarar 285 714 **fotbollsplaner**. Detta leder till att regnskogen skövlas och på grund av det utrotas också många djur.

Över en miljard tobaksfimpar slängs på våra gator och torg i Sverige varje år. 80 procent av allt skräp i stadsmiljöer är tobaksrelaterade produkter som fimpar, cellofanpapper, snusdosor och cigarettpaket. I fimpen finns massor av olika gifter som **föroreningar** vår natur och våra vattendrag. Enligt biologer är nedbrytningstiden för en fimp **15 år**. Det har varit **rökförbud** sen 1994 på alla skolgårdar under hela dygnet och det är rektorn som är ansvarig att det efterföljs.

Instruktion:

1. Ställ en fråga i taget, låt eleverna motivera sina svar.
2. Under varje fråga står det förslag på svar men det finns betydligt fler svar.
3. Se källa om du vill fördjupa dig i ämnet.
4. Eleverna har frågorna i sitt material men inte svaren.

Övning 2, diskussion

1. **Varför odlar vissa länder tobak?**
 - Klimatet är bra för skörd, tobak är en av de mest lönsamma grödorna att odla, blir övertalad av tobaksbolagen och fattigdomen.
2. **Varför arbetar barn på tobaksodlingar?**
 - Över en halv miljon barn arbetar på tobaksplantager över hela världen exempel i Argentina, Brasilien, Kina, Indien och Indonesien. Oftast beror det på fattigdom och låg utbildningsnivå.
3. **Varför framställs tobak när människan, djur och miljön skadas?**
 - Tobaksbolagen tjänar massor av pengar när de säljer tobaken vidare till konsumenter och därför driver de på att det ska fortgå.
4. **Vad kan skolan göra för att ingen ska röka eller fimpa på skolgården?**
 - Säg till dem som röker, prata om fördelarna att vara tobaksfri, rastvakter, tobakshandlingsplan/policy, diskutera om ämnet på lektioner och förbudsskyltar.
5. **Vad kan elever göra för att ingen ska röka eller fimpa på skolgården?**
 - Berätta för skolpersonal när de ser någon röker.
6. **Gruppträck och viljan att passa in i ett sällskap är den vanligaste orsaken till att barn och ungdomar börjar använda tobak. De flesta provar inte. Årskurs 6 i Helsingborg är 99,5 av 100 rökfria och i årskurs 9 är det 93 av 100 som INTE röker. Vilka tips har du till dem som är i riskzon att prova?**
 - Säg att du inte får, att det är skadligt och att du tänker på din och andras hälsa.
7. **Vad vinner miljön samt vi som samhälle på att fortsätta att vara tobaksfria?**
 - Förslag, skriv ner elevernas svar på tavlan. Bra att avsluta lektionen med alla vinster.

Källa:

tobaksbarn.se

aktivskola.org

hsr.se

folkhalsomyndigheten.se

